

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

**Сучасний управлінський менеджмент системи
професійно-технічного навчання
у Дніпропетровській області**

*(досвід організації роботи старших майстрів
Вищого професійного училища №17)*

(на допомогу старшим майстрам ПТНЗ області)

Узагальнила досвід:
Методист НМЦ ПТО
Безценна Т.М.

2014

Зміст

ВСТУП	- 3-4 стор.
I. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	- 5 стор.
II. МОНІТОРИНГОВА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСНИМ ЗДІЙСНЕННЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ ВПУ № 17	- 6-15 стор.
2.1. Напрямки діяльності старшого майстра ВПУ №17	
2.1.1 Контроль за навчальним процесом	- 6-9 стор.
2.1.2 Контроль за організацією харчування – як форма контролю явці учнів на заняття	- 9 стор.
2.1.3 Моніторингова система організації і контролю за професійно-практичною підготовкою	- 10 стор.
2.1.4 Питання контролю навчально-виховної роботи в підрозділах	-13-14 стор.
2.1.5 Інші питання контролю	- 15 стор.
III. РОБОТА СТАРШОГО МАЙСТРА З ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПІДРОЗДІЛУ	-15-24 стор.
3.1 Навчальні заняття з планування і організації виробничого навчання у навчальних майстернях, лабораторіях ВПУ № 17	-16-24 стор.
IV. ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК	

ВСТУП

Сучасний управлінський менеджмент системи професійно-технічного навчання – це один з напрямків осучаснення профтехосвіти Дніпропетровщини.

Професійно-технічні навчальні заклади області демонструють систему управлінської діяльності під час різноманітних конкурсів, фестивалів конференцій.

Найбільш ефективним прикладом менеджменту системи професійного навчання можна вважати механізм управлінської діяльності вищого професійного училища №17. У навчальному закладі створено нову систему організації та контролю за якісним здійсненням навчального, виховного та виробничого процесів, яка охоплює всі основні напрямки навчально-виробничої діяльності ПТНЗ.

Поняття «вище професійне училище» обумовлює в ВПУ №17 як підготовку кваліфікованих робітників, так і молодших спеціалістів, яка ведеться в 5 професійних напрямках: машинобудування, електротехнічний, слюсарний, комп'ютерних технологій та непромисловий.. Кількісний склад учнів закладу складає близько 1 000 учнів. Все це обумовлює і наявність 5 структурних підрозділів, і обов'язки старших майстрів – керівників цих підрозділів, і ,відповідно, нові підходи до організації та контролю навчально-виробничого процесу.

Система організації і контролю навчальної діяльності у ВПУ № 17 (*моніторингова система організації та контролю за якісним здійсненням навчально-виробничого процесу*) розповсюджена по всім напрямкам: це і облік якості проведення уроків теоретичного і практичного навчання, і облік підготовки до занять учнів, і облік підготовки учнів до уроків фізичної культури, облік збереження контингенту учнів по кожному підрозділу, облік санітарного стану території, що закріплена за учнями підрозділу, і облік харчування учнів тощо.

Основною фігурою в системі організації та контролю за організацією навчального, виховного та виробничого процесів в цьому навчальному закладі є старший майстер. Старший майстер крім основних питань організації навчально-виробничого процесу (організація виробничого навчання учнів в умовах лабораторій та майстерень училища із забезпеченням безперебійної роботи обладнання та устаткування, укладання договорів з підприємствами – замовниками робітничих кадрів, оплати праці учнів в період проходження професійно-практичної підготовки в умовах підприємств, працевлаштування випускників підрозділу) несе відповідальність за питання соціального характеру (організацію виховної роботи серед учнів підрозділу, їх харчування, проведення батьківських зборів, популяризацію професій).

Контроль з кожного напрямку діяльності навчального закладу складається щотижнево, з щотижневого – щомісячний, з щомісячного – семестровий, з семестрового – річний. Результати контролю в електронній формі надаються старшими майстрами до диспетчерської служби. Всі звітні форми складені таким чином, щоб можна було проаналізувати якість роботи кожного з 5 структурних підрозділів. Обов'язково результати по всім напрямкам діяльності доводяться до відома учнів на щомісячних зборах підрозділу. Найкращі учні нагороджуються грамотами, подяками, заохочуються матеріально.

Кожен бажаючий може ознайомитися з цими результатами, зробити висновки, надати пропозиції щодо покращення стану навчального, виховного, виробничого процесів. А це, в свою чергу, вимагає від кожного старшого майстра підрозділу прагнення бути найкращим, тобто присутній дух змагання, який завжди мав і має позитивне значення.

Завдяки вдалому менеджменту, інноваційному механізму управлінської діяльності в навчальному закладі майже відсутні пропуски занять учнями без неповажних причин, виконується план навчально-виробничої діяльності, на

конкурсах фахової майстерності серед учнів професійно-технічних навчальних закладів учні ВПУ №17 займають призові місця.

Впровадження такої системи управлінської діяльності сприяє підвищенню престижу навчального закладу, престижу робітничих професій та взагалі престижу професійно-технічної освіти

I. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

В навчальному закладі 5 навчальних підрозділів, за діяльність яких відповідають 5 старших майстрів.

Машинобудівний підрозділ

старший майстер **ЮЩЕНКО ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА**

8 навчальних груп, загальна кількість учнів 200 осіб.

Професії машинобудівного напрямку:

Верстатник широкого профілю, оператор верстатів з програмним керуванням

Оператор верстатів з програмним керуванням

Машиніст крану (кранівник), стропальник

Електротехнічний підрозділ

старший майстер **ГОНТАР МАКСИМ МИКОЛАЙОВИЧ**

10 навчальних груп, загальна кількість учнів 238 осіб.

Професії електротехнічного напрямку:

Електрогазозварник, електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах

Електрогазозварник

Електромонтер з ремонту і обслуговування електроустаткування

Непромисловий підрозділ

старший майстер **ЧИНЬОНОВА ОЛЬГА ВАСИЛІВНА**

8 навчальних груп, загальна кількість учнів 220 осіб.

Професії громадського харчування:

Кухар, кондитер

Офіціант, бармен

Слюсарний підрозділ

старший майстер **РОЖЕЧЕНКО ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ**

8 навчальних груп, загальна кількість учнів 212 осіб.

Професії слюсарного напрямку:

Слюсар-інструментальник, слюсар з ремонту автомобілів

Слюсар по ремонту автомобілів, слюсар-ремонтник

Слюсар з ремонту автомобілів

Підрозділ комп'ютерних технологій

старший майстер **ІВАНОВА СВІТЛАНА СЕРГІЇВНА**

9 навчальних груп, загальна кількість учнів 240 учнів.

Професії напрямку комп'ютерних технологій:

Оператор комп'ютерного набору, контролер-касир

Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних

II. МОНИТОРИНГОВА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСНИМ ЗДІЙСНЕННЯМ НАВЧАЛЬНО- ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ ВПУ № 17

2.1. Напрямки діяльності старшого майстра ВПУ №17

Старший майстер вищого професійного училища № 17 м. Дніпропетровська виконує функції завідуючого відділенням, який несе відповідальність за організацію та контроль всіх напрямків діяльності професійно-технічного навчального закладу:

- за явку учнів на заняття;
- за якість проведення уроків виробничого навчання;
- за укладання договорів з підприємствами – замовниками робітничих кадрів;
- за оплату праці учнів з обов'язковим перерахуванням 50% зароблених коштів на рахунок училища;
- за працевлаштування випускників підрозділу;
- за організацію їх харчування;

- за організацію виховної роботи серед учнів підрозділу;
- за санітарний стан кімнат в гуртожитку;
- за санітарний стан території училища, закріпленої за підрозділом;
- за проведення батьківських зборів груп підрозділу згідно графіку.

2.1.1 Контроль за навчальним процесом

Кожний старший майстер навчального підрозділу на початку нового навчального року одержує від заступника директора з навчально-виробничої роботи графік навчального процесу окремо на свій підрозділ.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПІДРОЗДІЛУ НА 2012-2013 н.р.																																																							
№ п/п	Місяць	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень																	
		03-09	10-16	17-23	24-30	01-07	08-14	15-21	22-28	04-10	11-17	18-24	25-31	01-07	08-14	15-21	22-28	03-09	10-16	17-23	24-31	29-06	07-13	14-20	21-27	03-09	10-16	17-23	24-31	04-10	11-17	18-24	25-31	01-07	08-14	15-21	22-28	05-11	12-18	19-25	26-31	06-12	13-19	20-26	27-31										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40														
I КУРС																																																							
1	16	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T											
	Електрогазоварник																																																						
2	13	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T							
	Електромонтер																																																						
II КУРС																																																							
3	14	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T						
	Електрогазоварник																																																						
4	22	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T					
	Електромонтер																																																						
III КУРС																																																							
5	11																																																						
	Електрогазоварник																																																						
6	15	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T				
	Електромонтер																																																						
ГРУПИ ТУ - I курс																																																							
7	31	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T				
	Електрогазоварник																																																						

Цифрами на графіку позначені години, які передбачені робочим навчальним планом окремо узятій професії для проведення уроків виробничого навчання та виробничої практики.

Наявність такого графіку навчального процесу надає можливість кожному старшому майстру не перегортати щоденно робочі навчальні плани, а спланувати заздалегідь свою діяльність, направлену на організацію та контроль професійно-практичної підготовки учнів підрозділу.

Старший майстер щотижня звітує на оперативних нарадах при директорі та щомісячно на інструктивно-методичних нарадах училища про результати роботи підрозділу.

Одним з самих найважливіших питань для кожного з ПТНЗ є рівень відвідуваності учнями занять, тобто якість виконання ними робочих навчальних програм з предметів, передбачених робочим навчальним планом відповідної професії.

Контроль явки учнів починається вже з ранкової лінійці, яка проводиться щоденно в осінній, весняний та літній навчальні періоди.

Створена форма контролю відвідуваності учнів занять передбачає внесення фактичних даних присутності учнів на лінійці, на другому та на останньому уроках. Виводиться % (відсоток) явки кожної навчальної групи.

Диспетчер навчальної частини фіксує факт присутності учнів на заняттях.

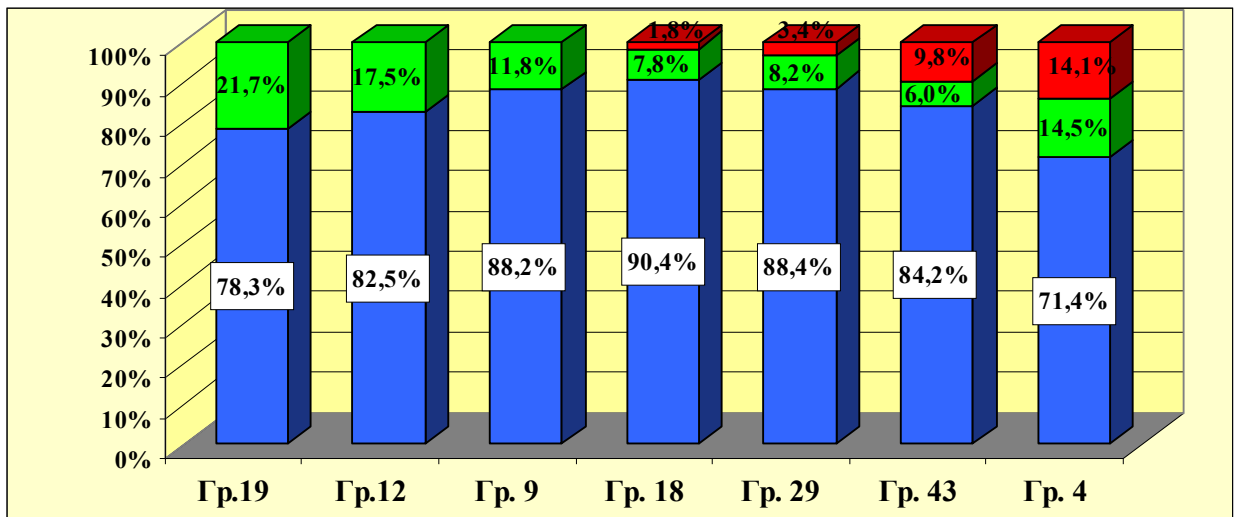
Після чого дані вносяться в затверджену форму:

А в рапортчику явки учнів групи вносяться прізвища відсутніх учнів та причина їх відсутності. Як правило, відповідальним за надання рапортчики до диспетчерської училища призначається староста групи.

РАПОРТИЧКА										
присутності учнів на заняттях										
Дата: 1 листопада 2012 р. Група М 12 – 34/11										
№ з/п	Прізвище та ім'я відсутніх учнів	Навчальні дисципліни								Причина відсутності учня
		1	2	3	4	5	6	7	8	
		Спецтехнологія	Спецтехнологія	фізичне виховання	фізичне виховання	Електротехніка	Електротехніка	ПДР	Охорона праці	
1	Калінічевський Станіслав	н	н	н	н	н	н	н	н	Військокомат
2	Сухорутченко Євгеній	н	н	н	н	н	н	н	н	Хворіє
3										
4										
5										
Прізвище та підпис викладача										

З щоденної явки складається щотижнева, з щотижневої – щомісячна. Підсумки оголошуються на нарадах. І результати роботи підрозділу з цього напрямку виглядають таким чином.

ПІДРОЗДІЛ СЛЮСАРНОГО НАПРЯМКУ – СТАРШИЙ МАЙСТЕР ЮЩЕНКО О.В.

Синій колір – середня явка учнів на заняття.

Зелений колір - % пропусків занять учнями з поважних причин, тобто учні надали виправдувальні документи;

Червоний колір - % пропусків занять учнями з неважних причин.

На підставі результатів кожного підрозділу визначається підрозділ – переможець з даного напрямку діяльності.

2.1.2 Контроль за організацією харчування – як форма контролю явці учнів на заняття

Форма щоденного контролю явці учнів передбачає також поінформованість майстрів виробничого навчання про кількість учнів, які харчувалися в цей день.

Харчування учнів училища підлягає обов'язковому контролю та організоване таким чином: обідають всі учні училища (за виключенням тих, хто знаходиться на підприємствах), а снідають та вечеряють всі учні, які проживають у молодіжному готелю училища.

2.1.3 Моніторингова система організації і контролю за професійно-практичною підготовкою

Основним напрямком діяльності старшого майстра є організація професійно-практичної підготовки учнів як в умовах майстерень, лабораторій так і в умовах підприємств. моніторингова система організації і контролю навчання.

Насамперед, на початку кожного кварталу видається наказ про організацію проходження професійно-практичної підготовки учнів в умовах підприємств і з урахуванням чисельності учнів у групі, кількості годин, відведених на виробниче навчання та виробничу практику, мінімальної заробітної плати, встановленої по країні, встановлюється план по кожній групі окремо по відпрацюванню кожним учнем визначеної кількості годин та нарахованої йому заробітної плати.

Витяг з наказу «Про затвердження плану навчально-виробничої діяльності на I квартал 2012 року»

3. Затвердити план виконання навчально-виробничої діяльності на I квартал 2012 р. по кожній навчальній групі окремо з урахуванням чисельності учнів у групі, кількості годин, відведених на виробниче навчання та виробничу практику, рівня кваліфікації учнів, мінімальної заробітної плати, встановленої Законом України «Про держбюджет на поточний рік»:

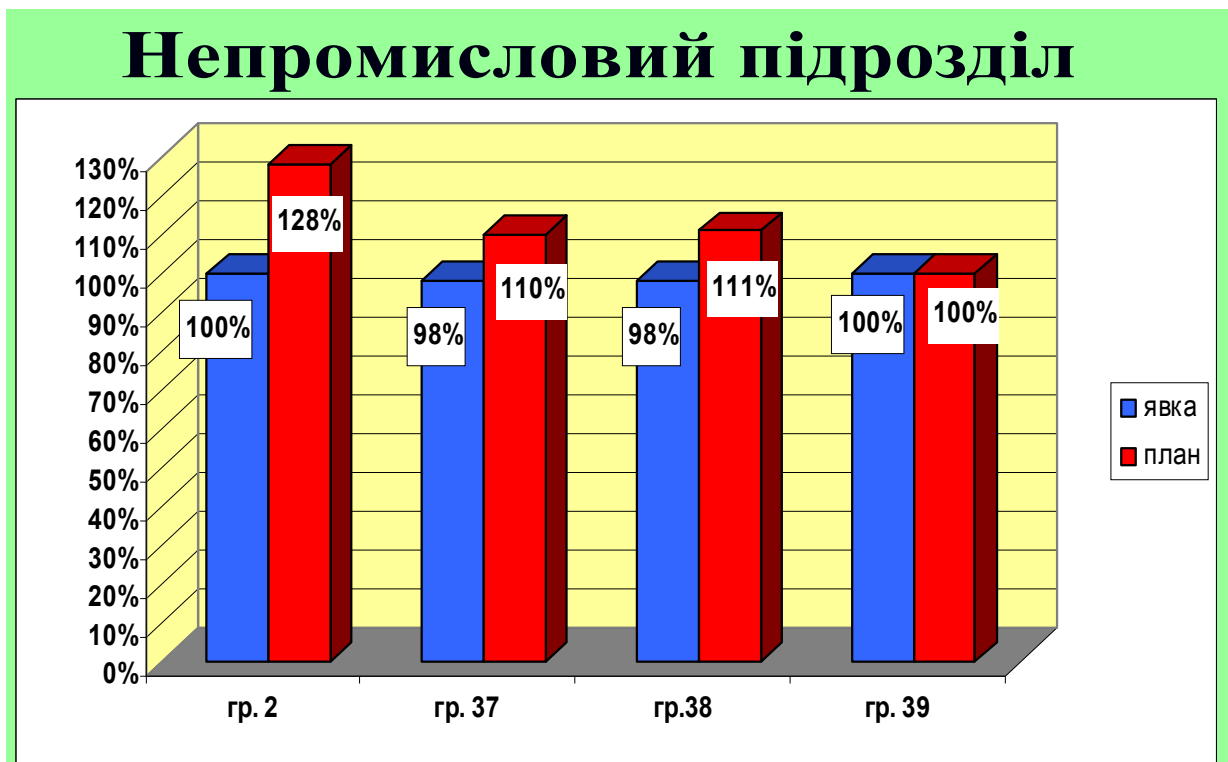
№	№ гр.	Прізвище майстра в/п	Кількість учнів	Січень		Лютий		Березень		Всього за I квартал 2012 р.	
				К-ть годин	Сума коштів (грн.)	К-ть годин	Сума коштів (грн.)	К-ть годин	Сума коштів (грн.)	К-ть годин	Сума коштів (грн.)
1	12	Панченко С.І.	27	1458	6120,00	1944	8160,00	3780	15870,00	7182	30164,40
2	19	Черепілін К.І.	30	2940	12348,00	1440	6048,00	1440	6048,00	5820	24444,00
3	29	Рябцев О.І.	30	3150	13230,00	3300	13860,00	1440	6048,00	7890	33138,00
4	24	Пилипенко А.А.	30			3150	13230,00	3990	16758,00	7140	29988,00
Всього по підрозділу:			117	7548	31698,00	9834	41298,00	10650	44724,00	28032	117 734,00

Щомісячно старші майстри звітують по затвердженій формі, в яку обов'язкове вноситься назва підприємства, № та дата складеного з підприємством договору, кількість відпрацьованих учнем годин та сума зароблених коштів. Надана майстрами виробничого навчання інформація повинна підтверджуватися таблицями явки учнів на підприємства та відомостями нарахування заробітної плати, затвердженими печатками підприємств.

Підсумки проходження професійно-практичної підготовки учнями групи
НП 10 – 28/9 з професії "Кухар, кондитер"

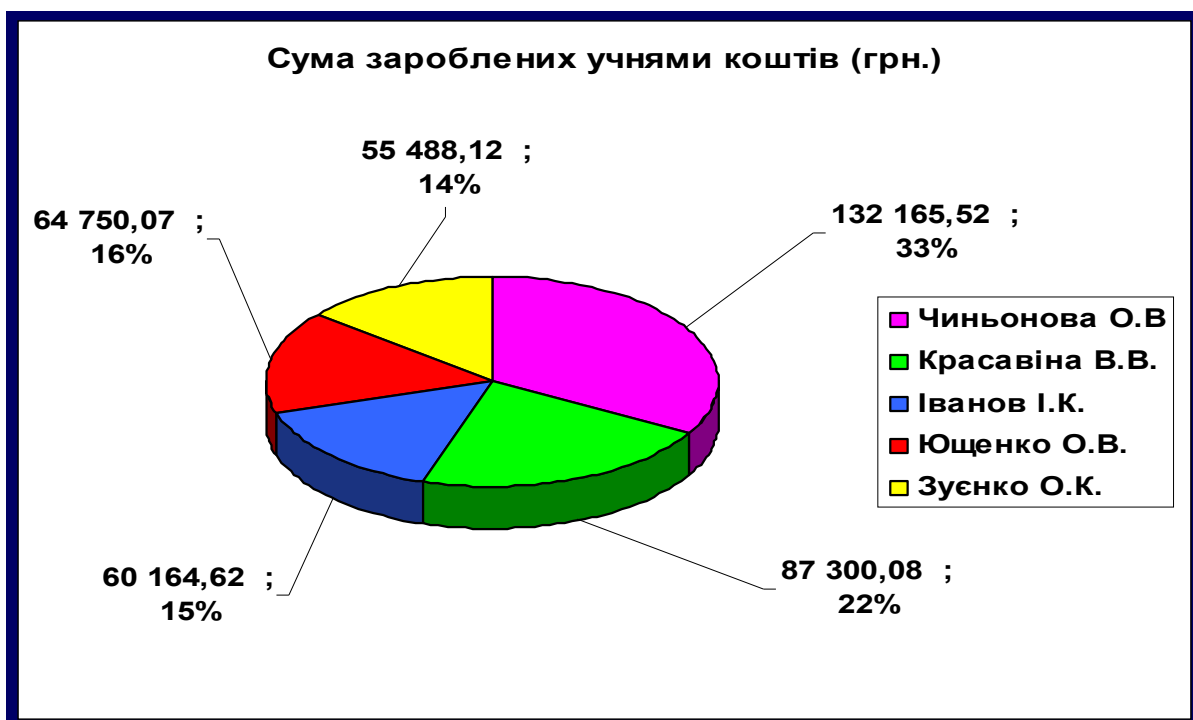
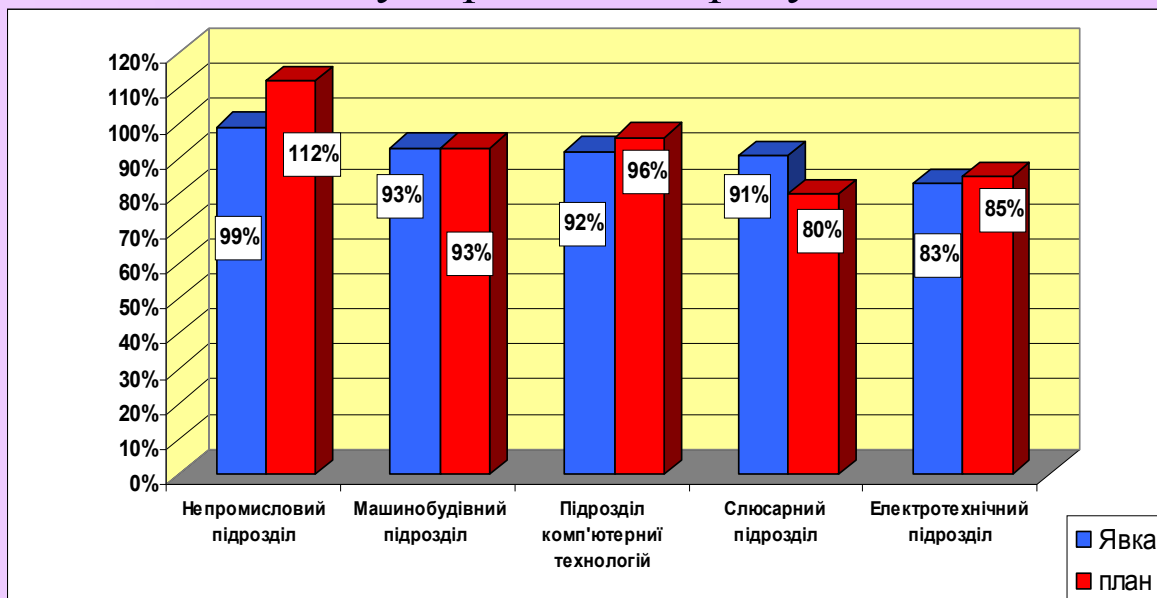
№ з/п	Прізвища учнів	Назва підприємства-замовника	План:	1740	9813,60 грн.
			Факт:	1740	11150,00 грн.
			% виконання:	100%	114%
			№ та дата договору	Вересень	
				Години	Оплата
1	Баган Артур	ГЖКП	№ 28/3 від 30.08.2012	60	236,88
2	Болотов Костянтин	ТОВ" Омега"	№ 12/13-8 від 27.08.2012	60	380,73
5	В'юненко Галина	ТОВ" Омега"	№ 12/13-8 від 27.08.2012	60	464,75
6	Гордієнко Артем	ТОВ" РТЦ	№ 12/13-7 від 27.08.2012	60	420,66
7	Горпініч Наталія	ТОВ" РТЦ"	№ 12/13-8 від 27.08.2012	60	420,66
27	Фурман Кристина	ТОВ" РТЦ"	№ 12/13-8 від 27.08.2012	60	420,66
28	Хоменко Кактерина	ТОВ" РТЦ"	№ 12/13-8 від 27.08.2012	60	420,66
29	Чумак Анжела	ТОВ" Омега"	№ 12/13-8 від 27.08.2012	60	400,21
Всього:				1740	11150,00

Підсумку кожного підрозділу висвітлюються щомісячно на нарадах училища.

Після чого інформація по кожному підрозділу узагальнюється в загальноучилищну

Підсумки проходження професійно-практичної підготовки учнями ВПУ № 17 у вересні 2012 року

Обрана форма доведення інформації до педагогічного колективу училища дає можливість не напружуючи зору побачити визначити результати роботи підрозділів.

Таким чином, наприкінці місяця, кварталу, семестру, навчального року визначаються найкращі та найгірші результати учнів, навчальних груп, навчальних підрозділів училища.

Обов'язково результати по всіх напрямках діяльності училища доводяться до відома учнів на зборах підрозділу, які щомісячно проводяться в актовій залі училища. Учням надається слово.

2.1.4 Питання контролю навчально-виховної роботи в підрозділах

Моніторинг діяльності кожного працівника ВПУ № 17 починається з професійної орієнтації молоді на навчання з робітничих професій, які готуються в училищі.

На початку навчального року видається наказ по училищу, в якому кожен старший майстер призначається відповідальним за здійснення набору учнів відповідних професій на наступний навчальний рік.

Витяг з наказу

«Про організацію профорієнтаційної роботи з прийому молоді на навчання у 2012-2013 н.р.»

4. Для підвищення ефективності профорієнтаційної роботи майстрів виробничого навчання призначити **старшого майстра Юценко О.В.** відповідальною за організацію профорієнтаційної роботи, якісне і своєчасне виконання завдання з прийому учнів на навчання у 2012 році в навчальні групи **машинобудівного напрямку** в кількості 90 осіб:

На базі 9 класів – 60 учнів:

4.1 Група № 20 – «Верстатник широкого профілю, оператор верстатів з програмним керуванням» - 30 учнів

4.2 Група № 17 – «Машиніст крану (кранівник), стропальник» – 30 учнів

На базі 11 класів – 30 учнів:

4.3 Група № 34 – «Оператор верстатів з програмним керуванням» – 30 учнів

Спільно з підлеглими майстрами виробничого навчання намічаються заходи щодо організації професійної орієнтації молоді на навчання, здійснення заходів щодо популяризації професій підрозділу. Ведеться контроль їх виконання.

З січня кожного поточного року щомісячно висвітлюються підсумки роботи підрозділів, виносяться на обговорення членами методичних рад, членами педагогічної ради училища, виносяться рішення, установлюються терміни їх виконання.

Також підлягає контролю і організація уроків фізичного виховання, підготовка учнів до занять, їх зацікавленість та активна участь на уроках. Дані вводяться в розроблену керівником фізичного виховання училища та затверджену директором училища форму.

Підсумки відвідуваності та підготовки учнів до уроків фізичного виховання

№ з/п	№ гр.	Понеділок - 24.09.2012				
		Явка		без форми	Відсоток	
		на 2 уроці	на ф/в		явки	готовності
1	М 10 - 1/9	25	25	0	100%	100%
2	С 10 - 23/9	20	19	1	95%	90%
3	Е 11 - 5/9	28	28	3	100%	89%
4	К 12 - 35/9	27	26	1	96%	93%
5	М 12 - 8/9	26	26	0	100%	100%
6	НП 11 - 17/11	23	20	4	87%	70%
ПО ПІДРОЗДІЛУ:		149	144	9	97%	91%

2.1.5 Інші питання контролю

За кожним підрозділом училища наказом директора закріплені навчальні кабінети закладу.

Витяг з наказу

“Про закріплення навчальних кабінетів за підрозділами ВПУ № 17 у 2012-2013 н.р”

У зв'язку з початком нового 2012-2013 навчального року, з метою планування та здійснення заходів щодо зміцнення і удосконалення навчально-матеріальної бази кабінетів і лабораторій

Н А К А З У Ю:

3. Закріпити за слюсарним підрозділом навчальні кабінети:

1	№ 28	Української мови та літератури	зав. кабінетом Кузьміна Л.О.
2	№ 41	Захисту Вітчизни	зав. кабінетом Волков Є.П.
3	№ 60	Хімії	зав. кабінетом Швидка Д.П.
4	№ 67	Астрономії	зав. кабінетом Клітченко Ю.В.
5	№ 71	Технологій слюсарних професій	зав. кабінетом Калманов М.Й.
6	№ 80	Правил дорожнього руху	зав. кабінетом Царик В.І.

Завідуючі кабінетів на початку року складають перспективний план розвитку та удосконалення навчально-матеріальної бази кабінету і спільно з закріпленим підрозділом вирішують проблемні питання. Це, перш за все, виготовлення (чи придбання) наочних посібників, передбачених програмою предмету, здійснення поточного ремонту в кабінеті тощо.

III. РОБОТА СТАРШОГО МАЙСТРА З ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПІДРОЗДІЛУ

Старшими майстрами кожного підрозділу щоденно проводяться інструктивно-методичні наради з майстрами виробничого навчання, на яких підводяться підсумки за день та планування роботи на наступний день. Кожний тиждень закінчується аналізом роботи за тиждень та планування роботи на наступний тиждень, наприкінці місяця відповідно підводяться підсумки та визначаються завдання на наступний місяць.

З метою підвищення професійного рівня майстрів виробничого навчання старшим майстром підрозділу проводиться 2 рази на семестр навчання за окремими програмами. За потребою при зміні нормативних вимог, техніки, технології, матеріалів тощо навчання може проводитися позапланово. Програма навчання враховує досвідченість працівників. Для унаочнення кожне навчальне засідання проводиться з використанням презентаційних матеріалів.

3.1 Навчальні заняття з планування і організації виробничого навчання у навчальних майстернях, лабораторіях ВПУ № 17

Ющенко Олена Володимирівна,
старший майстер машинобудівного
підрозділу

У цьому навчальному році в нашому інженерно-педагогічному колективі відбулися значні кадрові зміни. У тому числі колектив поповнився співпрацівниками, які практично не мають ніякого педагогічного досвіду.

ІІ ступінь професійно-технічної освіти, насамперед, підтверджується присвоєнням учням освітньо-кваліфікаційного рівня "кваліфікований робітник".

Більш того, п. 8.9. «Положення про організацію навчально-виробничого процесу в ПТНЗ», затвердженого наказом Міністерства освіти України, передбачає **відрахування** учнів, які мають підсумкову оцінку з професійно-практичної підготовки **нижче, ніж 4 бали**.

Отже, професійно-практична підготовка складається з трьох етапів:

I - виробниче навчання;

II – виробнича практика;

III - переддипломна (передвипускна) практика.

Виробниче навчання, в свою чергу, включає:

- навчання учнів у навчально-виробничих майстернях, лабораторіях, полігонах, *де вони послідовно набувають первинні професійні уміння і навички виконання робіт*;

- навчання учнів безпосередньо на підприємствах, де вони послідовно закріплюють одержані первинні професійні уміння та навички, набувають потрібних практичних навичок самостійно та якісно виконувати роботи, передбачені робочими навчальними планами.

Виробнича практика учнів проводиться безпосередньо на робочих місцях підприємств з метою удосконалення здобутих знань, умінь і практичних навичок, що необхідні для досягнення відповідного рівня кваліфікації, а також з метою забезпечення їх соціальної, психологічної і професійної адаптації в трудових колективах.

Розглянемо основні вимоги до підготовки і проведення уроків виробничого навчання в умовах навчального закладу.

Виробниче навчання передбачає навчання учнів у навчально-виробничих майстернях, лабораторіях, полігонах у навчальних групах чисельністю 12-15 чоловік.

Основними документами, що визначають зміст і цілі виробничого навчання є:

- робоча навчальна програма;
- поурочно-тематичний план;
- план уроку.

Кожен з цих документів містить:

- **робоча навчальна програма з професійно-практичної підготовки** - це документ, що визначає зміст і обсяг професійних знань, умінь, навичок учнів та способи і методи їх формування.

Розглянуто на засіданні методичної комісії електротехнічного напрямку
Протокол № 1 від _____ 2013 року

«Затверджую»
Заст. директора з НВР

Голова м/к _____ Бершадська Г.П.

_____ Щербина В.А.
«31» серпня 2013 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з професійно-практичної підготовки

Професія - 7212.1 Електрогазоварник

Кваліфікація - 2, 3 розряди

Термін навчання – 1 рік

№ тижня	№ теми	Теми	Кількість годин
ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ (для одержання кваліфікації 2 розряду) - 204 год.			
1	1	Вступне заняття.	2
1	2	Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях	4
1-4	3	Підготовка металу до зварювання	36
4-5	4	Ознайомлення з устаткуванням для ручного дугового зварювання.	18
6-10	5	Дугове наплавлення валиків і зварювання пластин у нижньому положенні шва	60
11-15	6	Газове наплавлення і зварювання пластин з низьковуглецевої сталі у нижньому положенні шва.	60
16	7	Кисневе різання металів.	12
17	8	Дугове різання.	12
Всього за I семестр:			204

- **поурочно-тематичний план** - складається відповідно до робочої навчальної програми та є документом багаторазового використання, визначає **зміст** тем робочої програми.

Це основний документ, який є підставою для заповнення журналу виробничого навчання. Назва та зміст уроку з поурочно-тематичного плану повинні строго відповідати записам уроків в журналі виробничого навчання.

Питання впровадження нової форми журналу виробничого та порядок його заповнення обговорювалися з майстрами виробничого навчання на заняттях наприкінці серпня.

Розглянуто
на засіданні методичної комісії слюсарних
професій
Протокол № 1 від 28.08.2012 р.

Голова м/к _____ Калманов М.Й.

Затверджено
Заст. директора з НВЧ
Щербина В.А.

« _____ » _____ 2012 р.
« _____ » _____ 2013 р.
« _____ » _____ 2014 р.

ПОУРОЧНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Професія – 7222 **Слюсар з ремонту автомобілів**
Кваліфікація – **1-2,3 розряд**
7231 **Слюсар-ремонтник**
Кваліфікація – **2,3 розряд**

Гр. № 4

Термін навчання – 3 роки

№ уроку	Тема програми та уроку	Кількість годин
І курс		
<i>Виробниче навчання в навчальних майстернях для отримання кваліфікації «Слюсар з ремонту автомобілів» 1,2-го розряду - 228 год.</i>		
	Вступне заняття. Інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки в навчальних майстернях	6
1	Вимоги безпеки праці в навчальних майстернях і на робочих місцях. Причини травматизму. Види травматизму, заходи його попередження. Основні правила і інструкції з безпеки праці; їх виконання. Основні правила електробезпеки. Їх виконання. <i>Пожежна безпека.</i>	6
	Тема 2. Слюсарні роботи	54
2	Інструктаж за змістом занять, з організації робочого місця і безпеки праці при виконанні слюсарних робіт. Вправи. <u>Розміткові роботи.</u> Підготовка поверхні деталі до розмітки. Розмітка з нанесенням рисок і кернів на простих деталях з прямолінійними і криволінійними контурами. Розмітка контурів деталей з відліком розмірів від кромки заготовлі та від осьових ліній. Розмітка контурів деталей за шаблонами. Керніння розміткових ліній.	6
3	<u>Рубання металу.</u> Площинне рубання зубилом і крейцмейселем. Рубання різноманітних деталей з тонколистового і товстолістового металів. Рубання пазів крейцмейселем. Рубання шару металу. Заточення інструменту. <u>Виправлення, рихтування і згинання металу.</u> Виправлення осей, валів і рам. Виправлення деталей у холодному стані. Стабілізація сталевих деталей після холодного виправлення. Виправлення за допомогою ручного преса. Рихтування загартованих деталей. Контроль якості правки. Згинання металу вручну, використання трубозгинальних верстатів.	6

План уроку - це основний плануючий документ, який розробляється для проведення конкретного заняття по темі програми і являється результатом підготовки майстра до занять.

Слід зауважити, що стандартних, обов'язкових форм плану уроку не існує.

Але при складанні плану виробничого заняття варто враховувати **загальні методичні рекомендації**.

Зміст плану, деталізація застосованих на уроці методів, глибше розкриття матеріалу залежать від характеру передбачуваних робіт, мети їх виконання, досвіду майстра.

Суттєвими вимогами до плану уроку виробничого навчання є чітке визначення його навчальної і виховної мети, правильний вибір типу і структури уроку, методів і прийомів навчання. В плані доцільно записувати також запитання, які передбачено ставити учням під час опитування і бесіди, відображати методи самоконтролю під час виконання певних операцій, а також зміст домашнього завдання учням.

Від ретельної розробки плану заняття, від правильної побудови вступного інструктажу, методики розповіді й показу прийомів роботи залежать успіх у роботі учнів та засвоєння ними навчального матеріалу.

У ході заняття з виробничого навчання проводяться вступний, поточний і заключний інструктаж.

По-перше, майстер визначає й конкретизує навчальну, розвиваючу і виховну мету кожного заняття.

➤ ***Навчальна мета - це кінцевий результат, до якого ми прагнем.***

Щоб реалізувати **навчальну мету**, майстер ставить конкретні навчальні завдання.

- формування первинних знань і звичок з виконання трудових прийомів;
- закріплення й удосконалювання отриманих знань і навичок;
- контроль і перевірка рівня професійних знань, умінь, звичок при виконанні.
- правильно організувати робоче місце;
- дотримуватись правильної технологічної послідовності виконання трудових прийомів, операцій, робіт;

- здійснювати контроль і самоконтроль якості виконання робіт і дотримання учнями норм часу (якщо вони є на даний вид роботи);

- дотримуватись санітарно-гігієнічних норм, техніку безпеки, пожежну безпеку при виконанні робіт.

➤ ***Розвиваюча мета***

Розвиваюча мета припускає розвиток знань і практичних умінь на основі сучасних досягнень і передового досвіду.

➤ ***Виховна мета***

Це формування свідомого відношення до роботи, почуття відповідальності за свою роботу, прагнення раціонально використовувати робочий час, дбайливо ставитися до витрати матеріалів, електроенергії, тепlopостачання.

Далі:

1. Організаційний момент – тривалість до 5 хв.

1.1. Перевірка кількісного складу учнів.

1.2. Перевірка готовності групи до занять: стан здоров'я, стан спеціального одягу .

2. Вступний інструктаж (до 40 хв.)

2.1. Повідомлення теми й мети уроку.

2.2. Повторення й закріплення раніше вивчених знань, закріплення придбаних умінь і звичок (виконання демонстраційних тренувальних вправ).

2.3. Актуалізація опорних знань

2.4. Демонстраційні вправи

2.5. Аналіз проблемних ситуацій, можливих труднощів, видача рекомендацій

3. Поточний інструктаж (до 5 год.)

3.1. Розміщення учнів на робочих місцях

3.2. Самостійні вправи учнів.

На самостійні тренувальні вправи учнів повинно виділятися не менше 80% навчального часу.

4. Заключний інструктаж (до 15 хв.)

4.1. Підведення загальних підсумків заняття.

4.2. Аналіз й обговорення типових помилок.

4.3. Оцінка якості виконаної роботи.

4.4. Підготовка робочих місць до наступних занять.

4.5. Видача домашнього завдання, яке може містити:

- повторення теоретичного матеріалу спеціальних дисциплін
- розбір креслень, схем;
- вивчення інструкційних карт
- конструювання пристосувань.

Окрім плану виробничого навчання навчальної групи, складаються **графіки переміщення по робочих місцях.**

У графіку переміщення вказуються прізвища учнів, найменування навчально-виробничих завдань та тривалість роботи на кожному робочому місці.

Фонд навчального часу на виконання навчально-виробничих завдань визначається таким шляхом:

із загального фонду часу, відведеного на урок виробничого навчання, вираховують час на проведення вступних і заключних інструктажів та час на виконання тренувальних вправ.

Для всіх навчально-виробничих завдань додається технологічна та технічна документація, що розробляється відповідними методичними комісіями.

Метою складання НВР є привчити учнів цінити фактор часу, визначення початкових даних кожного учня.

До видів навчально-виробничої документації відносяться:

- інструкційні карти;
- інструкційно-технологічні карти;
- технологічні карти;
- карточки-завдання;

Інструкційні карти розробляються на трудовий процес, вміщують послідовність виконання технологічного процесу та рекомендації як їх виконувати.

Технологічні карти розробляються на трудовий процес, вміщують послідовність виконання технологічного процесу.

Карточки-завдання вміщують завдання по вивченню устрою роботи обладнання.

Для визначення **норми навчального часу на виконання виробничих завдань** слід враховувати курс і період навчання, перевідні коефіцієнти для професій ручної, машинної та машинно-ручної праці - фонд навчального часу ділиться на відповідний перевідний коефіцієнт.

Враховуючи те, що учні оволодівають професією поступово, не володіють достатньою кваліфікацією і необхідним виробничим досвідом і не спроможні з початку навчання виконувати розрахункові (технологічні) норми, в професійно-технічних навчальних закладах вводиться шкала перевідних коефіцієнтів.

Перевідні коефіцієнти використовуються при складанні та нормуванні навчально-виробничих робіт.

**ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВІДНИХ КОЕФІЦІЄНТІВ
для професій машинної та машинно-ручної праці**

Місяць навчання	I курс	II курс	III курс	
	Складність робіт			
	2 розряд	2 розряд	3 розряд	4 розряд
Вересень	-	2,5	2,0	3,0
Жовтень	4,0	2,0	1,6	2,6
Листопад	4,0	2,0	1,6	2,6
Грудень	4,0	2,0	1,6	2,6
Січень	3,5	1,5	1,4	2,4
Лютий	3,5	1,5	1,4	2,4
Березень	3,5	1,5	1,4	2,4
Квітень	3,0	1,2	1,2	2,2
Травень	3,0	1,2	1,2	2,2
Червень	3,0	1,2	1,0	2,0
Липень	2,5	1,0	1,0	2,0

ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВІДНИХ КОЕФІЦІЄНТІВ для професій ручної праці

Місяць навчання	I курс	II курс	III курс	
	Складність робіт			
	2 розряд	2 розряд	3 розряд	4 розряд
Вересень	-	3,0	2,0	3,0
Жовтень	-	2,5	1,9	2,8
Листопад	5,0	2,5	1,8	2,6
Грудень	5,0	2,5	1,7	2,4
Січень	4,5	2,0	1,6	2,2
Лютий	4,0	2,0	1,5	2,0
Березень	4,0	2,0	1,4	1,6
Квітень	3,5	1,5	1,2	1,2
Травень	3,5	1,5	1,0	1,0
Червень	3,5	1,5	1,0	1,0
Липень	3,5	1,5	1,0	1,0

Учнівська норма часу на кожну навчально-виробничу роботу визначається множенням розрахункової (технологічної) норми на перевідний коефіцієнт відповідного періоду навчання (за таблицями).

Нормування праці учнів здійснюють викладач, старший майстер і майстер виробничого навчання, як за період навчання в майстернях, так і за період виробничого навчання і виробничої практики на підприємствах та організаціях.

Підготовка до занять є вирішальною стадією підготовчої роботи майстра. Від підготовки майстра виробничого навчання залежить результат навчання і виховання учнів.

IV. ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Моніторингова система організації та контролю за якісним здійсненням навчально-виробничого процесу, запровадженна у Вищому професійному училищі № 17 є прикладом сучасного управлінського менеджменту системи професійно-технічного навчання.

Система контролю забезпечили відсутність пропусків занять учнями без неповажних причин, виконання плану навчально-виробничої діяльності, підвищення якості навчально-виробничого процесу.